

Список використаних джерел:

1. Архів валютних курсів. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/archive/2022-02-24/>
2. Гаппі Марковіц. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Гаппі_Марковіц
3. Гіпотеза ефективного ринку. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Гіпотеза_ефективного_ринку
4. Економічна правда. Недержавні пенсійні фонди: накопичення з'їсть інфляція? (вересень 2024). URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/09/16/719320/>
5. Ефективне управління активами: Як КУА оптимізують портфелі для різних типів інвесторів. URL: <https://www.assets.com.ua/posts-afg/efektivne-upravlinnya-aktivami-yak-kua-optimizuyut-portfeli-dlya-riznih-tipiv-investoriv-2>
6. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» № 1057-IV від 09.07.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
7. Зубченко В.В. Недержавне пенсійне забезпечення України: фінансово-правовий аспект. Modern Education Using the Latest Technologies. Біла Церква, 2022. С. 77-82. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/MODERN_EDUCATION_USING_THE_LATEST_TECHNO/nlmoEAAAQBAJ?hl=uk&gbpv=1
8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Інформація про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України за період з 30.09.2021 по 30.09.2022. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2023/02/npf_3_kv-2022.pdf
9. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність, червень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H1.pdf
10. Українські фондові біржі відновили торги цінними паперами. URL: <https://epravda.com.ua/news/2022/08/8/690128/>

Данило Варига, аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

**ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ**

Інноваційна політика підприємств у сучасних умовах глобалізаційних трансформацій перестає бути факультативним елементом менеджменту й виступає ключовим детермінантом їх довгострокової конкурентоспроможності. Посилення міжнародної конкуренції, прискорення технологічних зрушень, цифрова трансформація бізнес-процесів, а також зростання турбулентності зовнішнього середовища формують нову конфігурацію вимог до стратегічного управління розвитком підприємств. За таких умов екстенсивні моделі зростання, побудовані на розширенні обсягів виробництва без якісного оновлення продукту й технологій, втрачають ефективність, натомість домінуючого значення набувають інноваційно-орієнтовані підходи, засновані на постійному оновленні знань, технологій і організаційних рішень.

Глобалізаційні виклики виконують амбівалентну функцію щодо інноваційного розвитку підприємств. З одного боку, відкриваються додаткові можливості у вигляді розширення доступу до міжнародних ринків, технологій, фінансових ресурсів, включення до глобальних ланцюгів створення вартості. З іншого – зростає інтенсивність конкурентного тиску, підвищуються вимоги до якості й інноваційності продукції, скорочуються життєві цикли технологій, посилюється регуляторний тиск через стандарти та вимоги до прозорості й сталості [1]. За таких умов інноваційна політика набуває виразно проактивного характеру: підприємства змушені не лише реагувати на зовнішні зміни, а й самостійно формувати власні «ніші» у глобальному середовищі, орієнтуючись на випереджувальний розвиток компетенцій.

Аналіз стану та динаміки інноваційної активності підприємств України засвідчує низку системних проблем. Зберігається низька частка підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність на регулярній основі; обмежені обсяги інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи; переважає орієнтація на технологічні інновації при недостатній увазі до організаційних, управлінських та маркетингових нововведень. Галузева й регіональна структура інновацій є нерівномірною: окремі сектори (наприклад, ІТ чи окремі промислові кластери) демонструють відносно високу інтенсивність інновацій, тоді як значна частина підприємницького сектору залишається у традиційній моделі функціонування. До ключових бар'єрів інноваційного розвитку належать обмеженість фінансових ресурсів, високий рівень ризиків інноваційних проєктів, недосконалість інституційного середовища, фрагментарна взаємодія бізнесу, науки та освіти.

Формування організаційно-економічного механізму інноваційної політики підприємств передбачає поєднання стратегічного й операційного рівнів управління [2]. На стратегічному рівні визначаються інноваційні пріоритети, горизонти планування, цільові ринки та сегменти, напрями трансформації бізнес-моделей. На операційному рівні реалізуються конкретні інструменти: створення внутрішніх R&D-підрозділів, венчурних чи стартап-команд, функціонування проєктних офісів; використання різних джерел фінансування інновацій – від власних коштів і банківських кредитів до венчурного капіталу, грантових програм, краудфандингу та податкових пільг. Важливою умовою є інституціоналізація партнерств із науковими центрами, університетами, технологічними парками, що забезпечує доступ до знань і спільну розробку інноваційних рішень.

Цифровізація економіки виступає критичним прискорювачем інноваційних процесів. Використання цифрових платформ, аналітики великих даних, хмарних сервісів, штучного інтелекту та Інтернету речей дозволяє оптимізувати виробничі, логістичні, маркетингові та управлінські процеси, істотно скорочуючи часовий лаг між генеруванням інноваційної ідеї та її втіленням на ринку. Цифрові інструменти забезпечують глибшу клієнтоорієнтованість, можливість персоналізації продуктів і послуг, підвищення прозорості та контрольованості бізнес-процесів. У цьому контексті цифрова трансформація не є автономною ціллю, а інтегрується в інноваційну політику як універсальна інфраструктурна основа.

Інституційні та економічні передумови інтеграції українських підприємств у глобальні інноваційні простори пов'язані з гармонізацією регуляторного середовища з європейськими нормами, розвитком національної інноваційної екосистеми, розширенням участі в міжнародних програмах досліджень та інновацій, створенням

прогнозованого й сприятливого інвестиційного клімату. Посилення узгодженості корпоративної інноваційної політики з державними інноваційною та промисловою політиками розглядається як ключова умова зміцнення позицій України в глобалізованому економічному середовищі та переходу до моделі зростання, заснованої на знаннях і технологіях.

Список використаних джерел:

1. Стоянець Н. Управління інноваційним розвитком підприємств в умовах глобалізаційних викликів. Економіка та суспільство. 2024. №(60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-86>

2. Юринець З. В., Макара О. В. Формування інноваційної політики: проблеми, ризики та перспективи. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2015. № 2 (71). С. 50-54.

Вікторія Гребінь, студентка 3 курсу
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Науковий керівник: Костьов'т Г. І., к.е.н., доцент

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ШАХРАЙСТВА НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Страховання є важливою складовою фінансової системи, що забезпечує економічну стабільність і соціальний захист населення. Попри перспективність галузі, розвиток страхового ринку супроводжується проблемами, серед яких особливу загрозу становить страхове шахрайство — умисні дії або приховування інформації з метою незаконного отримання виплат. Це негативно впливає на роботу страхових компаній та довіру до ринку загалом.

Страховий ринок України впродовж 2021–2024 років розвивався в умовах глибоких економічних та інституційних трансформацій, зумовлених повномасштабною війною, зміною регуляторних підходів та перерозподілом ролі небанківського фінансового сектору в економіці. В цей період відбувалися одночасно кілька протилежних процесів - з одного боку, зменшення кількості страховиків та посилення вимог до капіталу і платоспроможності, з іншого – зростання обсягів страхових премій та поступове відновлення попиту на окремі види страхових продуктів.

Оцінюючи масштаби страхового ринку, насамперед доцільно проаналізувати динаміку валових страхових премій. На основі даних офіційної статистики, узагальнених у таблиці 1, можна зробити висновок, що впродовж 2020–2024 років ринок характеризувався хвилеподібною динамікою: після зростання премій у 2021 році, у 2022 році спостерігалось різке падіння, зумовлене впливом повномасштабної війни, тоді як у 2023–2024 роках почалося поступове відновлення.